

KLUMMAN

Inna Törnroos

Hví verður dóttur tykkara happað?

Dugnaliga miðlakvinnan Sigrun Brend stillaði hendan spurning í dögurðatíðindunum 21. september.

Og eg øtist.

Ikki tí, at vit øll ikki kunnu seta býttar spurningar, men hesin er so menniskjaliga býttur.

Tað er jú tað vit fyrst hugsa – hví júst hon?

Og svarið hjá mammuni er sjálvandi - at tað veit hon ikki.

Tí mangan er tað ongin orsök til, at eitt barn verður happað og eitt annað verður happarin. Tilvildin hevur bara gjørt, at tað bleiv so.

Eg varð leingi happað. Og eg leitaði eftir hasum svarinum í nógv ár. Hví eg?

Hvat hevði eg gjørt, sum hevði provokera teir so nógv, at tað var í lagi at sparka, sláa, rópa og jakstra meg so at siga dagligan í nógv ár?

Eg veit enn ikki svarið. Og eg eri givin at leita eftir tí.

Tí sjálvt um eg gjarna hevði tikið ímóti einari umbering frá teimum, sum gjørdi míni skúlaár til eitt reint helviti, so haldi eg í veruleikanum, at tað eru lærarar og leiðsla, sum burdu skammast mest.

-Vit hava fylgt trivnaðarætlanini, sigur rektarin á skúlanum.

Og tað er sjálvandi gott. Men so slettis ikki nóg gott!

At ongin veit hvør happarin er, og at tað hevur gingið fyri seg í yvir 4 ár er langt úti. Og í veruleikanum eitt sindur torført at trúgva. Og áðrenn øll kort eru lögð á borðið verður hetta málið helst ikki loyst.

Eg kann ugga foreldrini og gentuna, og øll tey onnur sum sita í somu støðu, at tað ber til at reisa seg.

Serliga henda gentan fer at klára seg gott, tí hon hevur foreldur, sum standa upp fyri henni og vísa, at tað hon er útsett fyri, er galið og at ongin er verður hesa viðferð.

Tað, sum fær dyggasta smeytin av happing, er sjálvsvirði. Verður tað sagt nóg ofta við teg, at tú er virðisleys, eitt null, ein idiot, og at tey til og við ynskja lívið úr tær er ikki nógv eftir.

Og tað tekur tíð at byggja upp aftur. Eg var so heppin at hava góðar vinir og foreldur um meg. Sum allatíðina mintu meg á at eg var elska.

Men hjá mær, og nógvum øðrum, mátti professionell hjálp til at byggja tað upp aftur sum happingin hevur brotið niður.

Tølini yvir sjálmorð hjá teimum, sum eru happað, eru ræðuligur lesnaður og tí er tað so sera umráðandi, at vit taka høvið tá tað kemur at siga STOP!

Børn eru sálarliga meiri viðkvømt enn vit vaksnu og at siga "eitt sindur mást tú tola" er ikki ein loysn til eitt ólukkuligt barn.

Tí børn skulu ikki tola meira enn vit vaksnu og ongin av okkum vaksnu heldur, at tað er í lagið at blíva sligin, fáa taskuna sundirskorna og at fólk rópa eftir tær á arbeiðsplássinum.

Og skúlin er arbeiðsplássíð hjá okkara børnum.

Børnini hava rætt til eitt gott umhvørvið, har tey kenna seg trygg. Og verður eitt barn happað er tryggleikin sum burturblástur - ikki bara

hjá tí happaða uttan eisini hjá øllum hinum - næmingarnir ganga sum á nálum fyri at ikki koma í vegin hjá happaranum.

At umhvørvið loyvir happing er ein ógulgur setningur. Men í summum førum er tað nokk sannleikin. Tí gomul mynstur eru torfør at broyta og er tað ein ráðandi hugburður, at børn eru børn og at dreingir nú einaferð altíð eru eitt sindur óargaligir. Tá er markið longu toygd, og at seta stop verður torført.

Tað fyrsta, sum eg meini skal gerast tá ein slík støða er uppkomin sum á Sandi er, at tosa við børnini. Men lærarir og tey, sum eru um børnini dagliga, eru ein minst líka týðningarmikil. Tey mugu skilja, at tey eru ein partur í tí, sum er farið fram.

At siga sum rektarin á Sandi, at tað ikki var hetta vit ynsktu at koma á breddan fyri, er sjálvandi skiljandi. Men nú eru tey har og hava eitt sera gott høvið at gera stórar broytingar í atburði og organisatión, so at hetta ongantíð aftur kann raka nakað barn.

Eg má bara líka enda við at geva mammuni og pápanum at gentuni eitt stórt herðaklapp! Tað eru foreldur sum tit, sum gera, at umhvørvið hjá børninum gerst betri. Við tykkara opinleika vísa tit dóttur tykkara, at hon ikki hevur gjørt nakað galið, og at tað er hennara umhvørvið, sum eru skeiklað.

Nökur av rættindinum hjá børnum sambært ST!

- Tað er samfelagsins skylda at tryggja áhugamálum barnanna, tá avgerðir vera tiknar. Samfelagið hevur skyldu at gera serstakar reglur til verju fyri børnini.
- Børn hava rætt at siga sína hugsan og krav um, at hugsan teirra verður virð.
- Børn hava rætt at boða frá sínum kenslum og sjónarmiðum, tó uttan at gera seg inn á annara rættindi. Børn hava rætt at leita eftir, fáa og lata upplýsingar frá sær.
- Samfelagið hevur skyldu at verja barnið fyri allari ringari viðferð frá foreldrum ella øðrum, at fyrbygja allari ringari viðferð og at bøta um fylgjurnar av tilíkjari viðferð.